

Budgetstriden i EF

»EF's hidtil værste krise«, »EF's skæbne-time«, »EF truet af sammenbrud«, »EF på falittens rand«, lyder et udpluk af disse måneders avisoverskrifter. De dramatiske og skæbnesvangre toner nåede et foreløbigt højdepunkt ved forhandlingssammenbruddet på Athen-topmødet i december 1983. Medens flere og flere problemer omkring budgettet tårner sig op, blotlægges EF's mangel på ledelse og idé.

Budgetstriden i EF er mere end et bogholderimæssigt problem, der kunne løses ved en passende dosis moderne management og gammeldags sparsommelighed. Det er et helt igennem politisk rivegilde om, hvem der skal betale hvor meget til hvem. Det er samtidig en konflikt om EF's fremtidige udseende og den europæiske integrationsproces' fortsatte udvikling, en konflikt, som har stået på i årevis og vel bedst kan karakteriseres som en stadig brydning mellem forskelligartede nationale interesser. Konfliktens nye ingrediens er, at evnen og viljen til at bygge bro over de kendte interesse modsætninger i 1983-84 synes at undergå en forandring til det værre.

I det udvidede EF's første tiår har ikke mindst pressen tegnet et billede af EF's udvikling som krise på krise.¹⁾ I nogle tilfælde lykkedes det EF-landene at finde et acceptabelt kompromis, som alle kunne

leve med: genforhandlingen af Storbritanniens EF-medlemskab, Regionalfondene, Lomé-konventionerne, lånefaciliteter og en fælles fiskeripolitik som seneste eksempel. I andre tilfælde viste interesse modsætningerne sig uoverstigelige, og enten opdelte man sig efter interesser som i det valutariske samarbejde, hvor kun syv EF-lande er med i vekselkurssamarbejdet (EMS), eller man camouflerede de manglende resultater med rapporter, hensigts-erklæringer og tomme handlingsprogrammer omhandlende eksempelvis energipolitik, transportpolitik og ikke mindst den økonomiske politik.²⁾

Når manglen på handlekraft var mest åbenbar som efter den første oliekrise i 1973-74 blev de store ord fundet frem i lovprisningen af enighed om at afholde regelmæssige topmøder mellem stats- og regeringscheferne i Det europæiske Råd og afholde direkte valg til Europa-Parlamentet hvert femte år. I kølvandet på den anden oliekrise 1979-80 blev traditionen holdt i hævd gennem højtidelige erklæringer om en europæisk union.³⁾

Mindst to forhold synes imidlertid at adskille budgetstriden fra tidligere kriser. For det første har forhandlingerne i 1983 afsløret, at det forudgående tiårs fransk-tyske alliance er om ikke brudt, så alvorligt svækket. Hvis ikke det fransk-tyske samarbejde snarest retableres, løber EF-samarbejdet en risiko for en gradvis opsplitning på grund af manglende lederskab. For det andet indeholder EF's budgetstrid flere forskellige elementer, der af

nogle EF-lande opfattes som uløseligt forbundne, af andre bevidst sammenblandes ud fra bestemte hensigter. Hvis problemknuden får lov at vokse, risikerer man at trække budgetstriden i langdrag og efterhånden få en moderne europæisk version af den noksom berømte gordiske ditto.

I det følgende oprides de forskellige elementer i budgetstriden, de modstående interesser og mulige løsninger. Artiklen behandler bevidst konflikt-elementerne så adskilt som muligt, idet der sondres mellem udgiftsprioriteringen, likviditetsproblemet og byrdefordelingen.⁴⁾

Udgiftsprioriteringen

Et klassisk problem i nationaløkonomi er prioriteringen mellem smør og kanoner, mellem næringsmidler og ødelæggelsesmidler. EF står ikke i helt samme situati-

on, idet prioriteringen indtil videre står mellem fødevarer og egnsudvikling, beskæftigelsesfremme, u-landsbistand m.v. Størrelsesforholdet mellem de faktisk afholdte udgifter på disse områder betragtes som et relevant udtryk for udgiftsprioriteringen.

Oversigten over EF-budgettet siden 1980 angiver betalingsbevillingerne i andele for at fremhæve prioriteringselementet. Uanset mindre procentforskydninger over en periode på fem år lades der meget lidt tvivl om prioriteringsproblemet's karakter: den fælles landbrugspolitik er EF-budgettets altdominerende udgiftspost, der år efter år sluger omkring $\frac{2}{3}$ af de samlede betalinger. EF-landene er enige om, at denne prioritering er skæv, men er aldeles uenige om, hvordan den skal ændres.

Grundprincippet i EF's landbrugspoli-

Tabel 1. EF-budgettet 1980-84 (ordinære budgets betalingsbevillinger)

	1980	1981	1982	1983	1984
Landbrug m.v.(ABC)	73.4	69.3	66.0	68.6	68.2
Regionalpolitik(D)	4.5	9.2	13.4	6.9	5.7
Socialpolitik(E)	4.8	3.5	4.7	6.8	6.5
Energi, industri, transport, forskning(F)	2.4	1.6	2.0	2.6	6.9
Refusioner m.v.(G)	5.2	5.4	5.1	5.2	4.4
Udviklingshjælp(H)	4.9	5.7	3.8	4.5	3.5
Kommissionens adm.(I)	3.8	3.5	3.3	3.5	3.2
Øvrige EF-inst.(II-V)	2.0	1.8	1.7	1.8	1.7
Total i pct.	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0
Total i ecu (mia.)	16.2	19.3	22.0	21.6	25.4
Tillægsbudget i ecu (mia.)	0.4	÷ 0.8		3.5	
Total i ecu (mia.)	16.6	18.5	22.0	25.1	25.4
Total i kroner (mia.)	115.4	144.3	175.8	201.9	207.2

Indtægter i 1981 (pct.): Moms: 54; told: 32; afgifter m.v.: 14.

EKSF-budgettets betalingsudgifter: 268 mill. ecu i 1982 (0,31 pct.).

Europæiske Udviklingsfond: 4½ mia. ecu over 5-årig periode.

EKSF-lån: 689 mill. ecu i 1982.

EURATOM-lån: 362 mill. ecu i 1982.

Europæiske Investeringsbank: 3.453 mill. ecu i 1982.

Nyt fællesskabsinstrument (NCI): 791 mil. ecu i 1982.

Betalingsbalance-lån: 6 mia. ecu, men ingen lån i 1982.

EMS-kreditfaciliteter (ultimativt siden marts 1979:

Kortfristet valutastøtte = 14 mia. ecu

Mellemfristet valutastøtte = 11 mia. ecu

tik er garanterede mindstepriser, som aftales EF-landene imellem hvert forår med virkning for det kommende høstår, og dermed bliver betalingerne til landmændene automatiske eller obligatoriske og skal afholdes uanset beløbets størrelse. EF-budgettets landbrugsudgifter er derfor først og fremmest et skøn over de forventede udbetalinger i budgetåret. Er skønnet for højt, som det sidst skete i 1981, kan penge tilbagebetales eller bruges til andre opgaver, og alle er glade. Er skønnet for lavt, som det er sket i 1983, opstår der så mange problemer, at nogle EF-lande ligefrem kræver landbrugspolitikken reformeret.

Som det ses af budgetopstillingen er udgiftsposter som administration - især aflønning af de ca. 18.000 ansatte - refusioner, tilbagebetalinger og henlæggelser vanskelige at ændre, selv om de ikke budgetteknisk er klassificerede som obligatoriske udgifter. F.eks. har medlemslandene arbejdet med at opkræve told og afgifter ved import fra tredielande og modtager herfor 10 pct. i refusion af de indbetalte midler.

Tilbage bliver omkring $\frac{1}{4}$ af budgettet til andre fælles politikker som regionalpolitik, erhvervsfremmende projekter via socialfonden, bistand til ikke-associerede u-lande, fødevarebistand samt en brokasse for forskning, energi, industri og transport, hvorigennem en række tiltag og projekter finansieres, men en fælles EF-politik er kun delvist formuleret. Nogle EF-lande ser gerne disse og andre politikker væsentligt opprioriteret i tillæg til landbrugspolitikken, medens andre EF-lande opfatter en sådan opprioritering som et alternativ til landbrugspolitikken.

EF's ordinære budget må næsten hvert eneste år suppleres af tillægsbudgetter, som det skete i 1983. Derudover findes der helt separate budgetter og stribevis af lå-

nekasser. Det europæiske Kul- og Stålfællesskab (EKSF) har fortsat eget budget delvist finansieret af en afgift på kul- og stålproduktionen (0.31 pct.). Lomékonventionens bistand til 64 u-lande og 16 oversøiske områder er samlet i en europæisk udviklingsfond, hvortil medlemslandene bidrager efter en aftalt fordelingsnøgle.

EF's låneaktiviteter har udviklet sig stærkt fra under 1 mia ecu i 1973 til 5 mia ecu (40 mia kroner) i 1982. Fælles for disse lånekasser er, at EF som sådan - repræsenteret ved Kommissionen eller Investeringsbanken - optager lån på det internationale kapitalmarked til laveste rente, og derefter formidles lånene til især Italien, Frankrig, Storbritannien, Grækenland og Irland (tilsammen ca. 85 pct.). Forskellig herfra er EMS-kreditfaciliteterne, som i princippet er øremærkede beløb i syv EF-landes centralbanker med henblik på eventuelle valutariske støtteforanstaltninger, hvis vekselkurssamarbejdet skulle løbe ind i vanskeligheder.

Budgetstriden i EF vedrører således alene udgiftsprioriteringen på det ordinære budget, som ganske vist afspejler hovedparten af EF's finansielle transaktioner, men langt fra dem alle. Mere problematisk er, at budgettet overhovedet ikke afspejler den såkaldt negative integration, d.v.s. nedbrydning af hindringer og barrierer for en fri udveksling over landegrænser af varer, tjenesteydelser og kapital. Her tænkes især på frihandelen med industrielle varer EF-landene imellem, mellem EF og EFTA og i mindre omfang mellem EF og Middelhavslandene og Lomé-landene, med hvem der er indgået handelsaftaler sigtende mod frihandel.

Likviditetsproblemet

Det ordinære EF-budget udarbejdes af

Kommissionen og vedtages af Rådet og Europa-Parlamentet efter to behandlinger. Rådet fastlægger de obligatoriske udgifter (landbrugspolitikken), medens Parlamentet får overladt en vis såkaldt aktionsmargen vedrørende regional- og socialfondene m.v. svarende til nogle få milliarder kroner.

Når Europa-Parlamentets formand efter anden behandling erklærer budgettet for vedtaget, er udgiftssiden og dermed de forskellige posters indbyrdes prioritering fastlagt. Det er herefter op til Kommissionen at tilvejebringe de fornødne indtægter. Oprindeligt blev regningen fordelt blandt medlemslandene svarende til BNP-andele, men i løbet af 1970'erne er EF overgået til »egne indtægter«.

Omkring $\frac{1}{3}$ hidrører fra told, omkring 15 pct. fra afgifter på importerede fødevarer, sukker m.v., medens resten tilvejebringes ved et moms-beregnet bidrag for alle medlemslande undtagen Grækenland, hvis bidrag beregnes som BNP-andel. Der er hverken fælles beregningsgrundlag eller fælles moms-satser i EF-landene, men det er aftalt at udregne moms-bidraget, som om der er en fælles moms. Til finansiering af 1981-budgettet var den oprindelige beregning 0.89 pct. af denne fiktive fælles moms, men som følge af landbrugsudgifternes skrumpning kunne Kommissionen nøjes med at opkræve 0.79 pct. for at få indtægtssiden til at balancere med udgifterne, sådan som Kommissionen er traktatligt forpligtet til.

Budgetstriden blev i løbet af 1983 aktueliseret og accenturet af det forhold, at EF's udbetalinger var ved at overskride loftet for »egne indtægter«. Dette loft er traktatlig fastsat til 1.0 pct. af momsen og kan kun hæves gennem en traktatændring, der fordrer fuldkommen enighed blandt de ti EF-landes regeringer og nationale parlamenter. Skulle der opstå et

regulært underskud ved finansårets udgang, må Kommissionen lade hatten gå rundt blandt medlemslandene, der ingenlunde er betalingspligtige. For at undgå situationen i 1983 fik Kommissionen vedtaget et tillægsbudget og fik EF-landenes accept til at udskyde eksportstøtte til landmændene, reducere forskellige ydelser og foretage en række bogholderimæssige omposteringer.

Eftersom budgettet vedtages det foregående år, er 1984-budgettet blevet forhandlet under indtryk af likviditetsproblemet i 1983. Dette har som konsekvens haft, at 1984-budgettet som det første EF-budget nogensinde er blevet sammensat efter devisen »tæring efter næring«, således at udgifterne er fastlagt i overensstemmelse med indtægtsgrundlaget og ikke omvendt. Med slet skjult begejstring har de britiske og tyske finansministre bemærket, at også EF åbenbart har måttet indrette udgifterne efter de givne indtægter.

Betalingsfordelingen

Problemet er af Storbritannien formuleret generelt således, at relativt fattige lande i EF ikke må komme i den situation at skulle bidrage netto til relativt rige EF-lande.

Netto-betalinger defineres som differencen mellem EF-budgettets udbetalinger til hvert medlemsland og hvert medlemslands indbetalinger i form af told, afgifter og moms-bidrag. Adskillige EF-lande har anfægtet problemstillingen, idet EF jo har »egne indtægter«, medens Storbritannien hævder, at »egne indtægter« blot er en anden form for kontingentbetaling end den traditionelle baseret på BNP-andele.

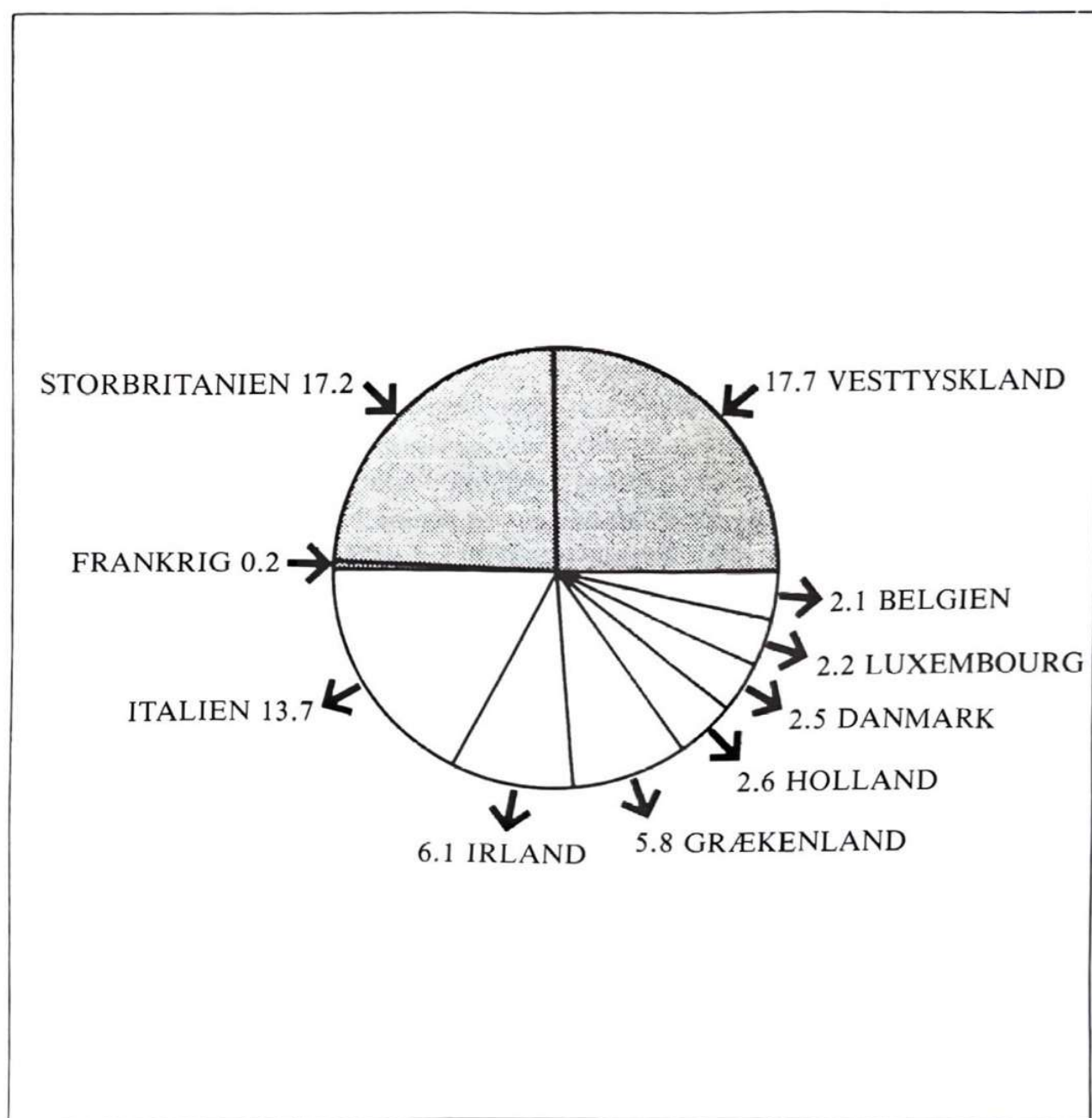
Det særlige britiske problem opstår derved, at blandt EF-landene under EF's

BNP-gennemsnit - Grækenland, Irland, Italien og Storbritannien i nævnte rækkefølge - er kun Storbritannien netto-bidragyder, medens de tre andre lande modtager mere fra budgettet, end de indbetaler. Dette gælder imidlertid også de relativt rige lande over BNP-gennemsnittet med undtagelse af Vesttyskland, der er EF's største og rigeste land med hensyn til befolkning og indtjening pr. indbygger. Fordelingen i 1982 er illustreret i figurens lagkagestykker med netto-modtagerne i

nederste halvdel og netto-bidragyderne i øverste halvdel inklusive Frankrig, der traditionelt har haft en lille netto-fordel. Storbritanniens krav om en ændret betalingsfordeling blev rejst første gang under de såkaldte genforhandlinger af det britiske EF-medlemskab i 1974-75. En aftalt korrektionsmekanisme forblev imidlertid uden virkning, fordi oliefund i Nordsøen gjorde Storbritannien til et land med betalingsbalanceoverskud.

I 1979 nyformulerede Margaret That-

Figur 1. Netto ind- og udbetalinger i 1982 (mia. kr.)

cher den britiske politik som et ultimativt krav om at få »my money« tilbagebetalt. I maj 1980 accepterede Storbritannien en $\frac{2}{3}$ tilbagebetaling i 1980 og 81 som en del af en større pakkeløsning, hvori indgik forpligtelser til at udarbejde nye fælles politikker, reformere landbrugspolitikken, forbedre strukturpolitikken og finde en mere langsigtet løsning på det britiske problem. Mange rapporter blev produceret, mange møder blev holdt, men resultaterne lod vente på sig.

Midt under Falklands-krigen i maj 1982 blev man omsider enige om en kompensation for året 1982 gældende for Storbritannien og Vesttyskland som den anden netto-bidragyder. Selv om den tyske rabat var lille, var der alligevel tale om en anerkendelse af det britiske problem som et generelt betalings- og fordelingsproblem EF-landene imellem.

På Stuttgart-topmødet i juni 1983 opnåedes påny enighed om tilbagebetalinger til Storbritannien og Vesttyskland, men betinget af enighed på Athen-topmødet i december om en mere langsigtet korrektionsmekanisme, en forbedret strukturpolitik ved samordning af fondenes og lånekassernes aktiviteter, en reform af landbrugspolitikken og udarbejdelse af nye fælles politikker. Kompensationsbeløbet for 1983 til Storbritannien er imidlertid aftalt og vil sammen med de hidtidige tilbagebetalinger, der i de første par år blev større end ventet, komme til at ligge meget nær en $\frac{2}{3}$ tilbagebetaling af det britiske netto-bidrag for årene 1980-83 under ét.

Ugen efter Athen-topmødets sammenbrud besluttede Europa-Parlamentet ved anden og sidste behandling af 84-budgettet, at kompensationsbeløbene til Storbritannien og Vesttyskland overføres fra det operative budget og lægges i reserve, indtil budgetstriden engang i 1984 finder

en foreløbig afslutning. Storbritannien betragter dette skridt som ulovligt og en provokation, der kan udløse et modsvar i form af britiske betalingsstandsninger til EF.

Fra Stuttgart til Athen

Stuttgart-topmødets oplæg til en pakkeløsning synes næsten kopieret efter pakkeløsningen i maj 1980, idet betalingsfordelingen eller det britiske problem sammenkobles med udgiftsprioriteringen og likviditetsproblemet, alt sammen nydeligt indpakket i velkendt integrationsretorik. I 1980-81 blev pakkeløsningen ikke omsat i håndgribelige resultater, og Stuttgart-topmødets oplæg kan meget vel lide samme skæbne.

I et forsøg på at fastholde sammenkoblingen bestemte Stuttgart-topmødet, at ministrenes forhandlinger skulle foregå i særlige rådssamlinger med deltagelse af både udenrigs- og finans-ministre samt andre ministre, især landbrugsministre. Seks sådanne jumbo-samlinger blev afholdt i tiden mellem de to topmøder, og den umiddelbare effekt var en forlængelse af rådsmøderne fra 1-2 dages varighed op til 3 og sågar 4 dage. Sekunderet af over 100 embedsmænd fik 30 ministre markeret deres standpunkter i konference-lignende samlinger snarere end forhandlet om mulige kompromisløsninger.

Også særlige forberedende arbejdsgrupper var i arbejde, og Kommissionen fodrede forhandlingsapparatet med papirer, rapporter og egentlige forslag, som ikke just virkede befordrende på kompromisviljen. Det var således karakteristisk, at i betalingsfordelings-forhandlingerne vandt et dansk forslag om en såkaldt »konvergens-fond« så meget gehør, at forslaget kom meget tæt på en mulig kompromisløsning. Havde fonden eksi-

steret i 1982 og 83, ville den havde ydet Storbritannien næsten samme kompensation, som faktisk blev aftalt, uden iøvrigt at ændre afgørende ved betalingsfordelingen.

Derimod spredte Kommissionen forvirring og irritation med et forslag om, at EF-budgettets udgifter til eksportstøtte for landbrugsvarer, administrative omkostninger og fødevarebistand er til EF-landenes fælles bedste og følgelig skal fordeles ligeligt blandt dem. Hermed ville Belgien, Holland og Italien på mirakuløs vis blive netto-bidragydere, medens tyske og britiske netto-bidrag ville blive kraftigt reduceret.

Athen-topmødet i december 1983 var det bedst forberedte topmøde nogensinde i EF's historie, hvis forberedelserne opgøres i antal møder og rapporter, men da de ti stats- og regeringschefer sekunderet af udenrigsministre og embedsmænd åbnede pakken med budgetstridens forskellige elementer udeblev realitetsforhandlingerne, fordi, som kansler Kohl bagefter forklarede, »sådan én som jeg har ikke tid til at læse 73 rapporter fra 26 forskellige ministerrådsmøder«. ⁵⁾ Da hverken det græske formandskab eller Kommissionen kunne indtræde i mægler-rollen, tørnede de britiske og franske synspunkter frontalt sammen, og den tyske kansler evnede end ikke blot at antyde konturerne af en løsningsmodel for de videre forhandlinger i 1984 og måske 85. ⁶⁾

En mere klædelig, omend næppe sandfærdig forklaring på Athentopmødets sammenbrud kunne være et fromt håb hos den tyske kansler og andre om, at budgetstriden delvis vil blive løst som følge af den forventede udvikling i udgifterne til EF's landbrugsstøtte, idet EF-budgettets udgifter stiger efter en god høst og falder efter en dårlig - hvor utroligt det end lyder!

I 1981 forsvandt presset for at få gennemført pakkeløsningen ligeså stille i takt med mindskede landbrugsudgifter. En dårlig høst betyder lavere produktion, færre udgifter til oplagring og mindre eksportstøtte som følge af stigende priser på verdensmarkedet. Det er ikke usandsynligt, at vi i 1984 vil opleve en delvis gentagelse efter det våde forår og den tørre sommer i 1983 i både Europa og Amerika. Verserende forslag om bedre udgiftskontrol, udgiftsloft, kvoteringer, producentafgifter og skat på fedtstof har kun ringe sympati blandt landmænd og landbrugsministre, ligesom forslag om at nedsætte landbrugspolitikken udgifter gennem prisnedsættelser er blevet blankt afvist som en uartighed over for EF's 8 millioner landbrugere.

Fra 10 til 12 EF-lande

Kommissionens forslag i maj 1983 om at hæve moms-loftet med 0.4 pct. pr. gang, første gang fra 1.0 til 1.4 pct., blev prompte og pure afvist af den tyske finansminister og den tyske kansler som helt uacceptabelt, men det var samme kansler Kohl, der på Stuttgart-topmødet sammenkoblede betalingsproblemet med prioriterings- og likviditetsproblemerne. Dermed har han i princippet forpligtet sig til at hæve moms-loftet, når dette bliver uundgåeligt, medmindre han i et makkerskab med Margaret Thatcher vil iværksætte et generalangreb på landbrugspolitikken, som den har eksisteret i en snes år.

Den uundgåelige forøgelse af moms-loftet ventes almindeligvis at indtræffe med Spaniens og Portugals optagelse i medlemslandenes kreds, idet de som relativt fattige EF-lande vil kunne kræve deres berettigede netto-fordele. De har nu i fem år forhandlet om medlemskab af det EF, der for mange spaniolere og portugis-

sere under diktatur blev et symbol på frihed, retfærdighed og fremskridt. Efter de langstrakte forhandlinger og Athen-topmødets sammenbrud er de to ansøgerlande ved at miste tålmodigheden med et EF, hvis symbolværdi efterhånden blegner.

Storbritannien ser gerne en udvidelse af landekredsen og mener, at pengene kan findes ved at reformere landbrugspolitikken og måske en mindre momsforhøjelse, når disse landes medlemskab engang er blevet en realitet. Heroverfor står Frankrig, der truer med at blokere for udvidelsen, hvis ikke et større indtægtsgrundlag forinden er tilvejebragt. Ingen fransk regering vil nogensinde tillade spanske landmænd at opnå fordele ved et EF-medlemskab på bekostning af franske landmænd. Også de øvrige otte EF-lande kan tilslutte sig en forøgelse af moms-loftet forud for udvidelsen til 12 medlemslande.

Dermed er den centrale beslutningstager i EF atter engang den tyske kansler, og denne gang en politiker, der nærmest er berømt for at udskyde, opsætte og fortrænge ubehagelige beslutninger. Hans finansminister er en stærk tilhænger af det britiske og til dels hollandske krav om en radikal skærpelse af kontrollen med landbrugspolitikken udgiftsside. På den anden side vil hans landbrugsminister som de fleste landbrugsministre end ikke høre tale om prisnedsættelser. Nødløsninger som kvoteringer, importkontrol og producentafgifter virker direkte stødende på liberale tyske ministre og andre modstandere af overbureaukratiseret planøkonomi og protektionisme. Også USA har ladet advarende ord falde i denne sammenhæng.

Derfor synes der kun at være én løsning for den tyske kansler, nemlig at lytte til hans udenrigsministers råd om at be-

tale sig ud af problemerne. Ikke med en forøgelse på 0,4 pct. svarende til 4 mia. DM, men en forøgelse stor nok til, at landbrugspolitikken nogenlunde lades i fred, til at give briterne op mod $\frac{2}{3}$ kompensation, som de nu på fjerde år har vænnet sig til, til at åbne for Spaniens og Portugals optagelse og til at give plads på EF-budgettet til især franske ønsker om nye tiltag og projekter inden for høj teknologiske områder som telekommunikation, informatik og bioteknologi. Præsident Mitterand har endog mere end antydnet fransk vilje til at skabe nye samarbejdsformer uden for EF's rammer, hvis ikke der snart sker en udvikling i EF-regie.

Budgetstriden i EF som en politisk kamp er altså ikke mindst spørgsmålet om, hvor langt den tyske kansler er villig til at presse sin finansminister til at presse tyske skatteydere til at betale til en fortsættelse af landbrugspolitikken, fortsatte kompensationer til briterne, nye kompensationer til franskmændene til gengæld for EF's udvidelse og nye fælles politikker. Finansministerens modkrav vil sandsynligvis være en så lille forøgelse af moms-loftet, at EF ligesom medlemslandene også fremover må sætte tæring efter næring.

Måske var det dette spørgsmål, der spøjte i kanslerens baghoved, da han i slutningen af maj 1983 på CDU's kongres i Köln afviste Kommissionens forslag om at hæve moms-loftet med 40 pct. Men, tilføjede han, »vi må heller ikke glemme fordelene ved fællesmarkedets fortsatte eksistens: 48 pct. af vores eksport gik i 1982 til vore EF-partnere - og det svarer til 13 pct. af vores nationalprodukt«.7)

Fodnoter:

- 1) Carsten Lehmann Sørensen, »10 år med EF«, *Økonomi & Politik*, nr. 3, 1982, pp. 16-24.
- 2) Loukas Tsoukalis (Ed), *The European Community. Past, Present and Future*, Basil Blackwell, London, 1983.
- 3) »Højtidelig erklæring om Den europæiske Union«, *EF-Bulletin*, 6 - 1983, pp. 24-29.
- 4) Revideret version af artikel i *Sparekassen*, december 1983, pp. 22-26, »EF parat til endnu et politisk rivegilde«, ligger til grund for de følgende afsnit. Detaljerede redegørelser for budgetforholdene findes hos flg.: Christian Rée Schou, *EF-budgettet og europæisk integration*, Samfundsvenskabeligt Forlag, 1981; Jørgen Ørstrøm Møller, *Member States and the Community Budget*, Samfundsvenskabeligt Forlag, 1982.
- 5) »Einer wie ich«, bekannte er, »hat nicht die Zeit, 73 Papiere von 26 verschiedenen europäischen Ministerräten zu lesen«. *Der Spiegel*, nr. 50/1983, p. 28.
- 6) »Three days that shook the EEC«, *The Economist*, December 10, 1982.
- 7) *Agence Europe*, 27. maj 1983.